

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 191/18
Luksemburgā, 2018. gada 10. decembrī

Spridums lietā C-621/18
Wightman u.c./Secretary of State for Exiting the European Union

Apvienotā Karaliste var brīvi vienpusēji atsaukt paziņojumu par savu nodomu izstāties no Eiropas Savienības

Šādas atsaukšanas, par kuru tiek izlemts atbilstoši pašas Apvienotās Karalistes konstitucionālajām normām, rezultātā Apvienotā Karaliste paliktu Savienībā bez izmaiņām attiecībā uz tās kā dalībvalsts statusu

2016. gada 23. jūnija referendumā Apvienotajā Karalistē vairākums nobalsoja par šīs dalībvalsts izstāšanos no Eiropas Savienības. 2017. gada 29. martā Apvienotās Karalistes premjerministre paziņoja Eiropadomei par Apvienotās Karalistes nodomu izstāties no Savienības saskaņā ar LES 50. pantu. Šajā pantā ir paredzēts, ka pēc šāda paziņojuma attiecīgā dalībvalsts veic sarunas un noslēdz ar Savienību izstāšanās līgumu. Līdz ar to līgumi attiecīgajai dalībvalstij vairs nav saistoši no dienas, kad stājas spēkā izstāšanās līgums, vai, ja tas netiek noslēgts, beidzoties divu gadu laikposmam pēc paziņojuma par nodomu izstāties; šo laikposmu eventuāli var pagarināt.

2017. gada 19. decembrī Apvienotās Karalistes Parlamenta, Skotijas Parlamenta un Eiropas Parlamenta deputāti cēla prasību *Court of Session* (Augstā tiesa, Skotija, Apvienotā Karaliste), lūdzot veikt tiesas kontroli, lai noskaidrotu, vai LES 50. pantā paredzētais paziņojums var tikt vienpusēji atsaukts pirms divu gadu termiņa beigām tādējādi, ka atsaukšanas gadījumā Apvienotā Karaliste paliktu Savienībā. 2018. gada 3. oktobrī *Court of Session* šajā ziņā uzdeva prejudiciālo jautājumu Tiesai, precizējot, ka šāda atbilde Pārstāvju palātas deputātiem tad, kad tiem būs jālemj par izstāšanās līgumu, ļautu zināt, vai pastāv nevis divas, bet gan trīs iespējas, proti, izstāšanās no Savienības bez līguma, izstāšanās no Savienības ar līgumu vai paziņojuma par nodomu izstāties atsaukšana un Apvienotās Karalistes palikšana Savienībā.

Court of Session lūguma steidzamā rakstura dēļ, it īpaši ņemot vērā to, ka izstāšanās līgums var tikt ratificēts vienīgi tad, ja šo līgumu un regulējumu, kas piemērojams Apvienotās Karalistes un Savienības turpmākām attiecībām, ir apstiprinājis Apvienotās Karalistes parlaments, *Court of Session* lūdza piemērot paātrināto tiesvedību un Tiesas priekšsēdētājs šo lūgumu apmierināja¹. Paātrinātā tiesvedība ļauj ātri izlemt īpaši steidzamas lietas, sāksinot tiesvedības termiņus un piešķirot šīm lietām absolūtu prioritāti.

Ar šodienas spriedumu Tiesas plēnums nospriež, ka tad, kad dalībvalsts ir paziņojusi Eiropadomei par savu nodomu izstāties no Eiropas Savienības, kā to ir izdarījusi Apvienotā Karaliste, šī dalībvalsts var brīvi vienpusēji atsaukt šo paziņojumu.

Šī iespēja pastāv gan tad, kad starp Savienību un attiecīgo dalībvalsti noslēgtais izstāšanās līgums nav stājies spēkā, vai, ja šāda līguma nav, arī tad, kad vēl nav beidzies divu gadu laikposms no paziņojuma par nodomu izstāties no Eiropas Savienības, ko eventuāli var pagarināt.

Lēmums par šo atsaukšanu ir jāpieņem demokrātiska procesa rezultātā, ievērojot valsts konstitucionālās prasības. Šis viennozīmīgais un beznosacījumu lēmums rakstveidā ir jāpaziņo Eiropadomei.

¹ Tiesas priekšsēdētāja rīkojums, 2018. gada 19. oktobris, *Wightman u.c.* ([C-621/18](#)).

Šāda atsaukšana apstiprina attiecīgās dalībvalsts piederību Eiropas Savienībai bez izmaiņām attiecībā uz tās kā dalībvalsts statusu un izbeidz izstāšanās procesu.

Tiesa sava sprieduma pamatojumā sāk ar konstatējumu, ka *Court of Session* ieskatā tajā izskatāmā strīda pamatā esošajā prasībā ir izvirzīts neviennozīmīgs jautājums, un ka *Court of Session* spriedums ļaus noskaidrot iespējas, kādas ir Apvienotās Karalistes deputātiem, kuriem būs jālemj par līguma starp Apvienoto Karalisti un Eiropas Savienību ratifikāciju. Tiesa, atbildot uz Apvienotās Karalistes un Komisijas argumentiem par nepieņemamību, norāda, ka *Court of Session* uzdotais jautājums par LES 50. panta interpretāciju ir atbilstošs un nav hipotētisks, jo tas tieši attiecas uz *Court of Session* izskatāmā strīda priekšmetu.

Attiecībā uz lietas būtību Tiesa konstatē, ka LES 50. pantā nav tieši aplūkots jautājums par nodoma izstāties atsaukšanu. Šāda atsaukšana tajā nav ne tieši aizliegta, ne tieši atļauta.

Taču Tiesa norāda, ka LES 50. pantam ir dubults mērķis, proti, pirmkārt, paredzēt dalībvalsts suverēnās tiesības izstāties no Savienības, un, otrkārt, radīt procedūru, lai šāda izstāšanās notiktu organizēti. Tiesa uzskata, ka atsaukšanas tiesību suverēnais raksturs atbalsta attiecīgās dalībvalsts tiesības atsaukt paziņojumu par savu nodomu izstāties no Savienības gan tad, kad izstāšanās līgums nav stājies spēkā, vai, ja tāda nav, arī tad, kad vēl nav beidzies divu gadu laikposms, kuru eventuāli var pagarināt.

Tā kā nav tiešas normas, ar kuru tiek regulēta nodoma izstāties no Savienības atsaukšana, šai atsaukšanai ir piemērojami LES 50. panta 1. punkta noteikumi tādējādi, ka to var izlemt vienpusēji, atbilstoši attiecīgās dalībvalsts konstitucionālajām prasībām.

Dalībvalsts paziņojuma par savu nodomu izstāties **atsaukšana atspoguļo suverēno lēmumu saglabāt Eiropas Savienības dalībvalsts statusu**, kurš ar minēto paziņojumu nav ticis pārtraukts vai grozīts.

Tiesa uzskata, ka līgumu mērķim veidot vēl ciešāku Eiropas tautu savienību būtu pretrunā tas, ja dalībvalsts, kas, paziņojusi par savu nodomu izstāties no Savienības saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām un demokrātiska procesa rezultātā, nolemj atsaukt paziņojumu par šo nodomu šāda procesa ietvaros, tomēr būtu spiesta izstāties.

Atsaukšanas tiesību pakļaušana, kā to ierosina Padome un Komisija, Eiropadomes vienbalsīgai piekrišanai pārvērstu vienpusējas suverēnas tiesības par nosacījuma tiesībām, un tas neatbilstu principam, saskaņā ar kuru dalībvalsts nevar tikt piespiesta izstāties no Savienības pret savu gribu.

ATGĀDINĀJUMS: Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA mājas lapā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106